

## VIII.A Gramatika

/Poznámky prepísať do zošita, nie prilepiť!!!/

### Frazeologizmy a ich význam

**Akoby mu z oka vypadol** - Veľmi sa naňho podobá

**Až do súdneho dňa** - Navždy

**Búrka v pohári vody** - Zvada o malichej veci

**Byť vo forme** - Dobre hrať

**Byť vo svojom živle** - Za nejakých okolností sa cítiť veľmi dobre

**Cítiť sa ako v siedmom nebi** - Byť veľmi šťastný

**Čo ťa nepáli, nehas** - Nestaraj sa o cudzie problémy

**Dal by i poslednú košeľu** - Je veľký dobrák

**Dám na to krk** - Som si istý

**Dať ho do laty** - Urobiť s ním poriadok

**Dlaň ho svrbí** - Chce niekoho udrieť

**Ešte mu mlieko tečie po brade** - Je mladý

**Gazdovať od desiatich k piatim** - Nevie robiť s peniazmi, prichádza o majetok

**Hádzať všetkých do jedného vreca** - Tvrdiť, že všetci sú rovnako zlí

**Hovorí, čo mu na jazyk príde** - Tára

**Zaťal do živého** - Začal hovoriť o veľmi citlivej téme

**Jedným uchom dnu a druhým von** - Pre nesústredenosť nevníma zmysel počutého

**Keď ti duša za tým piští** - Keď to tak veľmi chceš

**Kúpiť mačku vo vreci** - Oklamať sa pri kúpe, Prijímať neznámu vec

**Má tvrdú hlavu** - Niektorí je tvrdohlavý

**Mať deravú pamäť** - Všetko zabúdať

**Mať deravé ruky** - Byť nešikovný. Všetko mu padá z rúk.

**Mať pod čapicou** - Byť opitý

**Mať široké lakte** - Bezohľadne presadzovať svoje záujmy

**Nehádz flintu do žita** - Nevzdávaj to

**Podávajú si u niekoho kľučky** - Prichádzajú jeden za druhým

**Súci do koča i do voza** - Všestranný prispôsobivý človek, hodí sa na všetko

**Frazeologizmy** používame v bežnej a umeleckej reči. Nepriamym pomenovaním môžeme zdôrazniť nejakú vlastnosť predmetu, vyjadriť sa názornejšie alebo s citovým zaujatím: *Má oči ako nezábudky. Uplietli si na seba bič. V lyžičke vody by ho utopil.*

**DÚ – vypracovať zadaný pracovný list!**

.....

/Poznámky prepísať do zošita, nie prilepiť!!!/

### **Združené pomenovania**

**Veci, javy a deje vôkol nás pomenúvame:**

**a) jednoslovnými pomenovaniami** – vlak, lietadlo, rýchle...

**b) viacslovnými ustálenými pomenovaniami** – *parný stroj, dopravný prostriedok, osobné auto, železničná stanica, cestovný poriadok...*

- **viacslovné ustálené pomenovanie** sa skladá z viacerých slov, ale pomenúva **jedinú** vec, dej alebo stav

- takéto pomenovanie **je ustálené, má jeden vecný význam**, pomenúva skutočnosť **priamo**, nazýva sa **združené pomenovanie**

### **Združené pomenovania sú:**

- **ustálené viacslovné spojenia** – sú **nemenné**, stále také isté, nedajú sa jednotlivé komponenty, slová vymeniť
- slová vystupujú v ich pôvodnom význame, preto **ide o priame pomenovania**
- nemajú v sebe nič skryté, nič obrazné, **sú vecné a výstižné**
- väčšinou **plnia funkciu termínov** – označenia
- veľa z nich sa dá nahradiť jednoslovným slovom: *mobilný telefón* → mobil, *slovenský jazyk* → slovenčina, *mikrovlnná rúra* → mikrovlnka... (doplnkové učivo: tomuto javu, keď sa viacslovné pomenovanie nahrádza jednoslovným sa hovorí **univerbizácia**)

- často sú to pomenovania chemických prvkov: *kyselina sírová*, matematické termíny: *rovnostanný trojuholník*, pomenovania zvierat: *salamandra škvrnitá*, rastlín: *zlatý dážď*

**Vypracovať: Pomocník SJ s. 53/1a, 2      s.54/3,4abcd      Zadaný PL v škole**

.....

/Poznámky prepísať do zošita, nie prilepiť!!!/

### Slohové postupy

**R OZPRÁVACÍ SP**

**I NFORMAČNÝ SP**

**V ÝKLADOVÝ SP**

**O PISNÝ SP**

**Informačný slohový postup - /odpísať z učebnice s. 76/Zapamätajte si**

.....

/Poznámky prepísať do zošita, nie prilepiť!!!/

### Spôsoby obohacovania slovnej zásoby

**/Pod nadpis učiva si prekreslite pojmovú mapu na obohacovanie slovnej zásoby, posielam ju v prílohe./**

**Skracovaním slov vznikajú: /učebnica s. 79/Zopakujte si – odpísať**

**Vypracovať Pomocník SJ s. 56/6ab**

.....

**SLOHOVÁ PRÁCA – nezabudnite, že sme si zadali slohovú prácu, máte písať úradný a aj štruktúrovaný životopis. Štruktúrovaný životopis má byť napísaný na PC. Prvú stranu si vypíšeme v škole.**

Nezabudnite na vonkajší (2 – 2,5 cm) a vnútorný okraj (1 cm).

Dodržiujte kompozíciu, odseky (úvod, jadro, záver). Jadro môžete členiť na viac odsekov.

Dodržiujte nadväznosť a logickosť textu.

.....

## **Literatúra**

/Poznámky prepísať, nie prilepiť!!!/

### **Vedecko –fantastická literatúra**

/Mali by sme mať zo strany 79/ Budeme si pamätať/

#### **Jules Verne**

Francúzsky spisovateľ, zakladateľ sci-fi literatúry.

Napísal 80 vedecko-fantastických románov. Najobľúbenejšie sú Deti kapitána Granta, Cesta do stredu Zeme, Pätnásťročný kapitán, Cesta na Mesiac.

Uk. **Cesta na Mesiac** /prečítať/

Vypracovať Pomocník z literatúry s. 53/3,5ab,6

.....

#### **William Kotzwinkle**

Americký spisovateľ.

Uk. **E. T. mimozemšťan** /prečítať/

Vypracovať Pomocník z literatúry s. 55/1,2ab,3 s.56/4,5a,6

.....

#### **Douglas Adams**

Anglický spisovateľ.

Uk. **Stopárov sprievodca galaxiou** /prečítať/

Vypracovať Pomocník z literatúry s. 57/1 s.58/2,4

#### **Komika v literatúre môže byť:**

- a) **situačná** (vtipné situácie)
- b) **charakterová** (vtipné postavy)
- c) **slovná** (vtipné dialógy)